

Diskursanalys

Inledning

Syftet med den här studien är att undersöka hur presidentkandidaterna Donald Trump och Hillary Clinton framställdes i samband med det amerikanska presidentvalet. För att undersöka detta används följande problemformulering: Hur gestaltas Donald Trump och Hillary Clinton i tidningarna Aftonbladet och Svenska Dagbladet efter det amerikanska presidentvalet?

Teori

Den här studien använder ett genusperspektiv för att granska framställningen av Donald Trump och Hillary Clinton. Kleberg (2015) menar att journalistik och medieinnehåll alltid består av ett urval. Medierna avbildar inte verkligheten utan består av en konstruktion av den som konsumenterna sedan tolkar utifrån sina egna erfarenheter. ”Det viktiga blir därför att dekonstruera det sätt på vilket medierna etablerar exempelvis dikotomin kvinna/man. (Kleberg, 2015, s. 24). En dikotomi handlar om hur något delas upp i två separata delar där det antagligen tillhör vi eller dem.

Lindgren (2009) förklarar att stereotyper är ett vanligt sätt att beskriva något som är komplicerat. Stereotyper bildas av vilken bild konsumenten redan har av ett visst föremål eller händelse. Detta kallar han representation. Eftersom Kleberg (2015) menar att medierna är med och skapar verkligheten kan därmed representationsteorier vara viktig för att hitta diskurser som beskriver Donald Trump och Hillary Clinton.

Brune (2004) hävdar också att stereotyper förenklar representationen av det som avviker från ”normen”, det vill säga hur medier enklast kan beskriva det som är annorlunda. Stereotyperna är med och skapar bilden av ”vi” och ”dem”. Hon menar också att stereotyper kan vara både positivt och negativt laddade för det de beskriver.

Metod

Undersökningen har utgått från en kritisk diskursanalys av två texter. En diskursanalys valdes eftersom den användes för att förklara och förstå maktrelationer, samt hur berättelser konstrueras (Winther Jørgensen & Phillips, 2010). En välkänd diskursanalytiker är Norman Fairclough som har tagit fram en modell för diskursanalys. Han menar att diskurser är med och skapar och formar identiteter och hur vi ser på världen (Fairclough, 1995).

Faircloughs tre frågor till ett material handlar om hur ”världen” gestaltas i texter samt vilka identiteter som konstrueras för textens aktörer, och relationerna mellan textens aktörer (Fairclough, 1995).

Utifrån Faircloughs modell formulerades följande analysfrågor till studien om hur Clinton respektive Trump framställs i Aftonbladet. Dessa frågorna var:

Hur konstrueras Hillary Clintons identitet?

Hur får Hillary Clinton agera i texterna?

Hur konstrueras Donald Trumps identitet?

Hur får Donald Trump agera i texterna?

Analysen utfördes genom att granska två nyhetsartiklar i Aftonbladet och Svenska Dagbladet. Aftonbladet valdes för att det är en av Sveriges största kvällstidningar.

För att hitta artiklar att analysera användes Mediearkivet Retriever. Sökorden som användes var Donald Trump OR Hillary Clinton. Sökningen avgränsades till november 2016 då det amerikanska presidentvalet ägde rum. Totalt gav sökningen 244 träffar på artiklar i Aftonbladet. För att ytterligare avgränsa sökningen valdes endast den nionde november som var dagen efter presidentvalet. Detta gav 13 träffar.

För att söka efter artikeln i Svenska dagbladet användes Clinton OR Trump. Sökningen avgränsades till den nionde november 2016. Totalt gav detta 26 träffar.

De två texter som valdes ur Svenska Dagbladet och Aftonbladet var följande (Svenska Dagbladet, 2016-11-09, *Långa köer i historisk valrytare*). <http://web.retriever-info.com.proxy.lnu.se/services/archive/displayPDF?documentId=050803201611098362ae3f4285>

[eddaa49aeb34b96c5989&serviceId=2](http://web.retriever-info.com.proxy.lnu.se/services/archive/displayPDF?method=&pdfUrl=%2FproxyTest%2F%3Fid%3D057349201611090pJfwD3OlquO2gaw6g0OYoBe000401010n00%26x%3D494aa44e17c274e773dcacc1fb60d5d0&documentId=05734920161109136af12ad2d2719869bf7ef243f9211d&serviceId=2) och (Aftonbladet, 2016-11-09, *ALLA PRESIDENTER MÄN... - ...nu äntligen en kvinna?*). <http://web.retriever-info.com.proxy.lnu.se/services/archive/displayPDF?method=&pdfUrl=%2FproxyTest%2F%3Fid%3D057349201611090pJfwD3OlquO2gaw6g0OYoBe000401010n00%26x%3D494aa44e17c274e773dcacc1fb60d5d0&documentId=05734920161109136af12ad2d2719869bf7ef243f9211d&serviceId=2>.

Dessa två artiklar analyserades och jämfördes för att hitta diskurser mellan Donald Trump och Hillary Clinton.

Analys

Den första identifierade diskursen är en beroendediskurs som gestaltar båda kandidaterna som beroende av olika sorters personer. I Svenska Dagbladets artikel om Donald Trump framställs han som en mäktigare man som kräver mer säkerhet. ”På tv-bilder sågs livvakter från Secret service spärra av hela gatan innan den republikanske kandidaten skulle rösta. Tidigare på morgonen protesterade två barbröstadade Femen-aktivister mot Trump i vallokalen” (Svenska Dagbladet, 2016).

I samma artikel framställs Hillary Clinton som en person som är en del av folket. ”- Jag är så glad. Jag är så otroligt glad, sade en leende Hillary Clinton när hon kom ut från vallokalen och skakade hand med folksamlingen, vänner och grannar, åtföljd av maken och tidigare presidenten Bill Clinton.” (Svenska Dagbladet, 2016). I meningen nämns att Hillary Clinton är efterföljd av sin make. På samma sätt framgår i artikeln från Aftonbladet att Clinton representeras tillsammans med andra personer. ”Tillsammans med Theresa May i Storbritannien och Angela Merkel i Tyskland verkade tre av världens mest inflytelserika nationer komma att ledas av kvinnor.” (Aftonbladet, 2016). Den första identifierade diskursen blir därmed en beroendediskurs att kvinnor måste vara enade medan män kan stå för sig själva och endast åtföljda av livvakter som kan skydda dem. Kleberg (2015) skrev om genusteorin i sitt kapitel där män och kvinnor är en dikotomi. I det här sammanhanget blir det alltså ”män” och ”kvinnor”.

Som Lindgren (2009) lyfter fram i sin bok hur medierna är med och skapar en bild av verkligheten genom stereotyper och representation. I texterna framställs Trump som den vite man som har mera

makt och kan vara hotad genom att nämna bland annat livvakterna. Clinton får framställas som en kvinna som behöver följas av sin make och folket. I samma artikel får också Clinton säga något, medan Trump istället bara beskrivs. I artikeln från Aftonbladet har Clinton en mer framträdande roll. Till skillnad från Svenska Dagbladet ges inte Trump något större utrymme i Aftonbladet.

Nästa diskurs är en form av rasdiskurs där texten syftar på ”mörk” och ”ljus”. Kleberg (2015) skriver om som dikotomi med vi och dem som återfinns i artiklarna. Som också framställs i Aftonbladets artikel jämförs ofta Clinton med den tidigare presidenten Barack Obama, ”USA var redo för en svart man för åtta år sen, men kanske inte en vit kvinna” (Aftonbladet, 2016).

Det går också att se i texterna stereotyper mellan män och kvinnor, det vill säga en stereotypediskurs. Där Trump framställs som den mäktiga mannen och Clinton får framställas som den mindre kvinnan. Brune (2004) skrev om stereotyper och hur det förenklar det svårbeskrivliga. I texterna används en stereotypediskurs för att stereotypisera båda presidentkandidaterna. Ovanstående exempel kan också kopplas till Kleberg (2015) och teorier om vi och dem.

Avslutande reflektion

Den studie som gjorts visade att tydliga diskurser finns mellan gestaltningen av Clinton och Trump. Bland annat i form av genusdiskurser, rasdiskurser och Trump framställs i båda artiklarna som en ledare som kräver säkerhet medan Clinton framställs som en del av folket. En annan tydlig diskurs som upptäckts är hur Clinton som kvinnan framställs tillsammans med sin make, medan Trump får gestaltas för sig själv. Detta kan tolkas som en diskurs att kvinnor behöver ha stöd och bekräftelse av sin make.

Generellt syns flera vi och dem-gestaltningar när Aftonbladet och Svenska Dagbladet konstruerar presidentkandidaternas identitet.

Diskursen som analysmetod ser jag som en bra metod för att få djupare förståelse för de språkval som används och hur verkligheten konstrueras. Berglez (2010) lyfter fram att all journalistik består av bakomliggande och osynliga institutioner som utgår från läsarens egna uppfattning.

Det här ger upphov till en viss metodkritik. Den enskilde journalisten eller redaktionens val är något som förbises i en kritisk diskursanalys. I ovanstående studie kan det till exempel vara viktigt

att ta hänsyn till respektive tidnings politiska läggning, där Aftonbladet ses som en socialistisk tidning och Svenska Dagbladet som obunden konservativ.

Diskursanalysen bygger också på tolkning som är ett hermeneutiskt förhållningsätt inom vetenskapsteorin. Till skillnad från andra kvalitativa och kvantitativa metoder som använder mätbara studier eller observationsstudier utgår därmed diskursanalyser främst från forskarens egna värderingar och ideologier.

Referenser

Berglez, Peter (2013). Kritisk diskursanalys. I Ekström, Mats & Larsson Larsåke (red.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur. ss. 265-288.

Brune, Ylva (2004). *Nyheter från gränsen: tre studier i journalistik om "invandrare", flyktingar och rasistiskt våld*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet.

Fairclough, Norman (1995). *Media Discourse*. London: Arnold.

Kleberg, Madeleine (2015). Medieforskningens känsla för kön. I Hirdman, Anja & Kleberg, Madeleine (red.) *Mediers känsla för kön Feministisk medieforskning*. Göteborg: Nordicom. ss. 19-34.

Lindgren, Simon (2009). *Populärkultur: teorier, metoder och analyser*. Lund: Studentlitteratur.

Phillips, Louise & Winther Jørgensen, Marianne (2010). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.